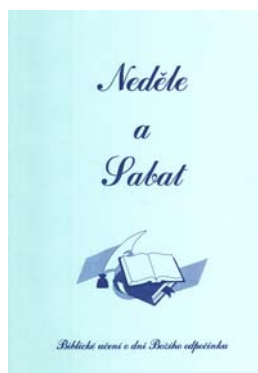


*Neděle*

*a*

*Sabat*



*Biblické učení o dni Božího odpočinku*

# *Neděle a Sabat*

## *Biblické učení o dni Božího odpočinku*

Úpadek víry, a zesvětšňování společnosti vedou k zesilujícímu se obchodně podnikatelskému tlaku na sjednocení neděle s ostatními dny v týdnu. Obchody a zábavní podniky jsou otevřeny sedm dní v týdnu, v neděli se konají sportovní utkání. Někteří lidé tyto změny vítají a radují se, že byly konečně překonány zastaralé tradice. Jiní je však chápou jako velkou hrozbu a známku vážného úpadku víry a morálky. Na kterou stranu se máme postavit, když názory na tuto otázku jsou tak protichůdné? Kde máme hledat odpovědi na uvedené problémy?

Jistě se zde jedná o náboženský předmět, a potřebujeme tedy autoritu, která by nám ukázala, kde je pravda. Jediná skutečná a spolehlivá autorita je v Bibli Svaté, je to Slovo Boží pro Izrael v dobách před Kristem, a spolu s Novým Zákonem, pro věřící v Pána Boha a Ježíše Krista v posledních 2000 letech.

Má Bible co říci k otázce dne, „odpočinku“? Zakázal Bůh v tento den lidem věnovat se svým zálibám? Je první či sedmý den v týdnu jiný než ostatní dny? Znamenají židovské zákony o Sabatu ještě něco pro dnešní společnost? Mají se jimi řídit i následovníci Kristovi? Cílem této krátké úvahy je ukázat, co o daném předmětu praví Bible, a zabývat se otázkami, které z toho plynou.

I lidé zcela nevěřící uznávají, že schéma šestidenního pracovního týdne, po němž následuje období odpočinku, je zdravý systém. Kdyby se náhle jejich zaměstnavatel rozhodl, že budou pracovat bez pravidelné týdenní přestávky, brzy by si trpce stěžovali. Problém tedy nespočívá v systému střídání práce a odpočinku. Otázka spíše zní, co lidé mohou a mají dělat v den odpočinku, a který den v týdnu by tím odpočinkem měl být.

Na tomto místě se hodí uvést, že systém práce a odpočinku má božskou podstatu. V druhé kapitole, Genesis, kde se hovoří o divu stvoření, se uvádí, že Bůh sedmý den dokončil své dílo, které konal. Podstatné je, že biblický zápis pokračuje:

**„A sedmý den Bůh požehnal a posvětil, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo“ (Genesis 2:3).**

Vedou se spory o tom, co tento verš vlastně znamená. Zda je to příkaz pro prvního muže a ženu, nebo jen popis toho, co se odehrálo. Prohlásil Bůh každý sedmý den za posvěcený, nebo to platilo jen pro ten den, kdy přestal konat své stvořitelské dílo? Můžeme na jedné straně přijmout cyklus práce a odpočinku pro svůj vlastní užitek, a na druhé straně odmítnout fakt, že den odpočinku patří především Bohu?

Zatím jsme dospěli pouze k řadě otázek, kterou by bylo možno ještě dále doplňovat. Vezmeme to tedy po pořádku. Protože jsme začali u Genesis, budeme pokračovat Starým Zákonem a budeme pátrat po původu „sedmého dne“. Pak bude následovat úvaha nad učením Ježíše Krista o této věci, nad tím, jak člověk toto pravidlo zkoušel uvést do praxe, a konečně nad tím, má-li v tomto ohledu Bible co říci dnešnímu světu.

## Učení Starého Zákona

Zda první lidská společnost na zemi zachovávala sedmidenní cyklus práce a odpočinku, nevíme. Zatímco jiné časové periody (den, měsíc, rok) jsou založeny na pozorovatelném pohybu hvězd a planet, sedmidenní týden z ničeho takového vycházet nemůže. Ten lze vysvětlit jen na základě 1. Knihy Mojž.- Genesis.

To ukazuje na zajímavý aspekt daného předmětu. Dodržováním týdenního cyklu se člověk stává svědkem pravdivosti biblické zprávy o stvoření světa, ať v ni věří či nikoliv.

Ať už lidé v dobách před Mojžíšem zachovávali sedmidenní týden či nikoliv, Bůh jim neřekl, že budou potrestáni, pokud nebudou sedmý den odpočívat. Měli v tomto ohledu naprostou svobodu volby. Bůh vlastně nedal žádné pokyny týkající se způsobu, jakým prožít sedmý den. Teprve až byl Izraelský národ vyveden z Egypta a proveden zázračným způsobem Rákosovým mořem do Sínajské pouště, situace se změnila. Protože Izraelité byli početný národ, potřebovali dobré a pravidelné zásobování jídlem a vodou, tedy věci, které jsou v poušti velmi vzácné. Lidé si tedy brzy začali stěžovat a toužili po návratu do Egypta. Tehdy se stal další zázrak, který jim přinesl jídlo. Každé ráno, když rosa přestala padat, nalézali v okolí svého tábora cosi jemně šupinatého, jemného jako jíní (**Exodus 16:14**). Začali tomu říkat mana a mohli to sbírat jen šest dnů v týdnu.

V prvních pěti dnech v týdnu mana, kterou Izraelité nesnědli týž den a nechali si ji do druhého dne, zčervivěla a začala páchnout, šestý den nasbírali dvojnásobné množství a mana zůstala čerstvá do sedmého dne, kdy se žádná další mana neobjevila. Tak byl Izraelský národ přinucen zachovávat systém práce a odpočinku.

Mojžíš pak řekl:

**„Snězte to dnes, protože dnes je Hospodinův den odpočinku. Dnes nenajdete na poli nic. Šest dní budete sbírat, ale sedmý den je den odpočinku. Ten den nebude nic padat“ (Exodus 16:25-26).**

Šest dní sbírání many a sedmý den odpočinek. Boží činnost při stvoření se stala vzorem pro Jeho vyvolený národ. Zde se v Bibli poprvé objevuje slovo Sabat. Znamená prostě „zastavit – ustat“ a popisuje den, kdy Izraelité odpočívali po práci stejně jako Bůh přestal konat své stvořitelské dílo.

## Desatero přikázání

Brzy poté, co se na poušti objevila mana, dal Bůh skrze Mojžíše svému národu zákony, které by řídily jeho konání. Základ pro tyto zákony, známé jako Desatero přikázání, byly napsány na dvou kamenných deskách.

Čtvrté přikázání zní:

**„Pamatuj, na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočínutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci... V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi ... a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý“ (Exodus 20:8-11).**

Podobně jako při sbírání many, i v ostatních činnostech zachovával Izraelský národ vzorec šesti dnů práce a sedmého dne odpočinku. Užití slova „práce“ je důležité v tom smyslu, že to byl nový aspekt lidského života, který neexistoval na počátku, kdy Adam a Eva žili v zahradě Boží v Edenu. Teprve až Adam a Eva neuposlechli Božího přikázání, potrestal je Bůh tvrdou prací, když si museli vydobýt chléb vešlejší. Žalmista hovoří o člověku, který vyjde za svou prací a koná službu až do večera (104:23). Každodenní práce je tedy pro člověka připomínkou jeho smrtelnosti, jistotou toho, že prach je a v prach se obrátí (Genesis 3:19).

Nyní vidíme, že zákon týkající se soboty je spojený s poskytováním many. Zkušenost v poušti, kde Bůh poskytoval Izraelitům volně stravu, byla připomínkou trestu, který na člověka uvalil Adam svou neposlušností. Dnem odpočinku se člověk připodobňuje Bohu a připomíná si dokončení Jeho díla, kdy Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré (Genesis 1:31).

### **Zavedení Sabatu**

Židovský den začíná se západem slunce, takže zákon Sabatu platil například od šesti hodin večer v pátek do téže doby v sobotu. Tento zákon, platící pro celý národ, musel být velmi přísně dodržován. Jeho porušení se trestalo smrtí, protože každý, kdo tento zákon porušil, znesvětil Sabat (**viz Exodus 31:14**). Při jedné příležitosti, kdy byly děti Izraele ještě na poušti, byl nalezen muž, jak v sobotu sbírá klacíky. (Patrně k nějakému modloslužebnému úkonu. Srovnej Jeremjáš 7:18). Ačkoliv zákon o Sabatu a trest za jeho porušení byly přesně dány, lidé si nebyli jisti, zda tento muž zákon porušil, proto předložili tento problém Bohu. Odpověď byla kategorická: „Ten muž musí zemřít“ (Numeri 15:32-36).

Smrt byla velmi přísným trestem za něco, co se nám dnes zdá jako malé provinění. Znamená to, že ten muž se svobodně rozhodl neuposlechnout Boží zákon, ale současně to naznačuje význam zavedení dne odpočinku pro Boží záměr. Bible nezobrazuje Boha jako bezohledného despota. Proto tak přísný trest za porušení tohoto zákona znamená, že naopak jeho dodržování znamenalo veliké výhody.

### **Požehnání spojené se sobotou**

Když byla s podrobnostmi Božích příkazů seznamována generace Židů, která se narodila už na poušti po odchodu z Egypta, bylo přidáno ještě vysvětlení:

**„Dbej na den odpočinku...Nebudeš dělat žádnou práci, ani ty ani tvůj syn**

**a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvůj býk a tvůj osel, žádné tvé dobytče ani tvůj host... Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh dodržovat den odpočinku“ (Deuteronomium 5:12-15).**

Z toho plynuly všem příslušníkům národa sociální výhody, ale zároveň to také znamenalo, že Sabat bude každý týden připomínat Židům jejich vyvedení z Egypta. Židé měli být milosrdní ke svému služebnictvu, protože i Bůh k nim byl milosrdný, když je osvobodil z otroctví a služby faraonům. Na zdůraznění tohoto faktu měla mít ze Sabatu užitek i zvířata. Stejně jako služebnictvo i voli a osli měli nárok na odpočinek (viz **Deuteronomium 5 verš 14**).

Když apoštol Pavel hovořil s výhledem na toto přikázání Boží, které se vztahovalo i na zvířata, řekl:

**„Nedáš náhubek dobytčeti, když mlátí obilí. Má tu Bůh na mysli dobytek? Není to řečeno spíše pro nás? Ano, pro nás to bylo napsáno, neboť ten kdo orá a kdo mlátí, má pracovat s nadějí, že dostane svůj podíl“ (1. Korintským 9:9).**

Ačkoliv nechceme popírat, že Bůh se stará o všechny tvory, ze Sabatu měli těžit především lidé, nikoliv zvířata. O těch se přikázání zmiňuje jen proto, aby byla zdůrazněna jeho váha.

Služebnictvo bylo samozřejmě takovým příkazem potěšeno, ale co jejich páni? Lehkomyslní páni, stejně jako dnešní lehkomyslní zaměstnavatelé, se jistě snažili zákon nějak obejít. Ale i jim přinášel mnohé výhody. Bůh jim řekl, že Sabat je provždy platné znamení mezi ním a syny Izraele, aby věděli, že on, Hospodin, je posvěcuje (**Exodus 31:17, Ezechiel 20:12**). Pokud chtěli nadále přijímat Boží požehnání, jak je přijímali na poušti, museli dodržovat Sabat.

## **Cíl**

Všechna tato opatření měla mít jediný cíl: vytvoření národa, jehož středem by byl Bůh, nikoliv člověk. Pokud by Izraelité byli ochotni řídit se Jeho zákonem, byli by požehnáni nad všechny ostatní národy. Sabat se neměl stát pro ně zátěží, ale měl převratně změnit jejich životy:

**„Jestliže v den odpočinku upustíš od svých pochůzek, od prosazování svých zálib v můj svatý den, nazveš-li den odpočinku rozkošným, svatý den Hospodinův přeslavný, budeš-li jej slavit tak, že se vzdáš svých cest, že přestaneš hovět svým zálibám a nepovedeš plané řeči, tu nalezneš rozkoš v Hospodinu a já ti dovolím jezdit po posvátných návrších země a z dědictví tvého otce Jákoba tě budu živit“ (Izajáš 58:13-14).**

Velkou tragedií však je, že Izrael, jemuž Bůh tohle všechno slíbil, nebyl připraven žít

ve shodě s Božími příkázáními. Místo, aby světil Sabat, neustále jej porušoval. Neučinil ho svatým dnem, nýbrž dnem znesvěceným. A protože Boží sliby učiněné Izraelitům byly podmíněny jejich poslušností, musel nakonec přijít slíbený trest za neposlušnost. „**Já jsem též zvedl ruku a přísáhl jim na poušti, že je rozptýlím mezi pronárody a rozpráším po zemích, protože se nedrželi mých řádů a znevažovali má nařízení, znesvěcovali mé dny odpočinku a vzhlíželi k hnusným modlám svých otců**“ (Ezechiel 20:23-24).

Než se podíváme, co o Sabatu říká Nový Zákon, shrňme si učení Starého Zákona:

1. Sedmidenní týden pochází ze záznamu o stvoření světa a je němým svědkem Božího stvořitelského díla.
2. Sabat byl určen pro izraelský národ až po vyvedení z Egypta. Předtím Izraelité mohli či nemuseli sedmý den odpočívat.
3. Bůh chtěl, aby se Sabat stal „svatým dnem“.
4. Sabat (což znamená ustat, odpočívat) měl být svěcen přerušením každodenní práce, připomenutím a radováním se z Božích požehnání.
5. Šestidenní pracovní týden měl lidem neustále připomínat, že všichni lidé zemřou, že jsou hříšníci potřebující spásu. Dodržování Sabatu ukazovalo, že člověk důvěřuje Bohu slibujícímu mu účast na Jeho odpočinku. Bůh sliboval hojnost požehnání, pokud Ho lidé budou poslouchat.
6. Podle židovského zákona byl za nedodržení Sabatu trest smrti.
7. Sabat ustanovil Bůh proto, aby naučil Izraelity:
  - a) že jsou Jeho vyvolený národ a jsou s Ním ve speciálním vztahu
  - b) že se jim dostalo velké milosti, když byli vyvedeni z egyptského otroctví.
8. Měla to být trvalá připomínka na vyvedení národa z Egypta.

## Drobná ustanovení

Nahlédneme-li do novozákonního evangelia, brzy zjistíme, jak Židé zákon Sabatu aplikovali 1500 let poté, co jim byl dán. Protože si uvědomili, že Bůh kvůli jejich neposlušnosti dopustil, aby byli zotročení a aby jejich země byla znesvěcena a dobytá, snažili se ti Židé, kteří se z otroctví vrátili, aby se něco podobného už neopakovalo.

Náboženští představitelé v době Kristově upravili příkázání Boží o Sabatu podle komplikované soustavy pravidel, která vznikala postupem času. Z jejich strany to nebyla zkaženost, ale naopak přísná snaha nepohněvat si Boha. Protože o Sabatu se

nesmělo pracovat, pokusili se zákonem stanovit, co se smí a nesmí dělat při přípravě jídla, péči o nemocné nebo o zvířata. Bohužel i přes jejich dobré úmysly se jim podařilo spíše zničit radost, kterou měl Sabat přinášet, a to díky přílišné soustředěnosti na nepodstatné podrobnosti. Židé brzy přestali pro stromy vidět les. Cíl a význam Sabatu se ztratil ve stovkách drobných nařízení.

## Novozákonní učení

V této situaci začal Pán Ježíš své veřejné působení a **kázal Boží evangelium**:

**„Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží“ (Marek 1:14).**

Brzy narazil na pokrytecké dodržování zákona, ze strany židovských vůdců. Pokud o Sabatu uzdravoval, stěžovali si, že nesvěťtí „svatý den“. Dokonce byli tak antagonističtí, že začali hledat způsob a příležitost, jak jej zničit. Z toho plynou dvě důležité otázky: Proč Ježíš bez váhání v sobotu uzdravoval, i když věděl, jak tím pobouří židovské představitele? A proč připisuje evangelium těmto sobotním zázrakům tak zvláštní význam?

V evangeliu je uvedeno sedm sobotních zázraků. Jednomu z nich předcházela incident, který postavil Ježíše v otázce Sabatu do přímé opozice k židovským vůdcům (**Matouš 12:1-8**). Někteří farizeové si stěžovali na Ježíšovy žáky, kteří trhali a jedli klasy při procházení obilného pole. Židovský zákon toto lidem, jdoucím kolem pole dovozoval, ale Mojžíšův Zákon neříká přímo, zda je to dovoleno i v sobotu (viz. **Deuteronomium 23:25**).

Tradice to však zakazovala. Židovští starší neviděli žádný rozdíl mezi trháním a sekáním nebo oddělováním zrna od plev, což bylo o Sabatu zcela jednoznačně zakázáno.

## Starozákonní přednostní právo

Pán Ježíš odpověděl, když byl obviněn farizeji, dvěma příběhy z Písma. Připomněl jim, jak sám velký král David, když byl v zoufalé situaci, pojedl obětní chléb, tedy jídlo speciálně určené pro kněze (**1. kniha Samuelova 21:1-6**). V té souvislosti Ježíš zdůraznil, že kněží vlastně porušují sobotu pokaždé, když slouží v chrámě. Přesto se David před Bohem neprovinil, a stejně bez viny jsou i kněží. Za těchto okolností totiž existují další aspekty, které je třeba brát v úvahu. Jejich pochopení nám umožní lépe ocenit i Ježíšův postoj k sobotě.

Mezi oběma citovanými starozákonními událostmi a Ježíšovým postojem existují důležité vazby. Davida stíhal Saul, židovský král. David přišel ke knězi Achímelekovu do Nóbu a žádal o jídlo pro sebe a svou družinu. Také Ježíše doprovázela jeho „družina“, - jeho učedníci, a židovští vůdci jeho doby byli také ochotni ho za podobný skutek pronásledovat. Kdyby se byli farizeové nad tímto srovnáním zamysleli, byli by také přišli na to, že Ježíš, stejně jako David, byl „Bohem pomazaný“, a jejich sláva, stejně jako Saulova sláva, končila.

Podobně je tomu i s druhým příběhem. Je pravda, že kněží neznesvěcují sobotu, když slouží Bohu v Jeho domě. Když bylo Ježíšovi dvanáct let, řekl Marii a Josefovi, kteří ho tři dny postrádali: „**Jak to, že jste mne hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?**“ (Lukáš 2:49).

Na rozdíl od všech ostatních lidí na světě Ježíš žil celý život v souladu s Boží vůlí. Všichni ostatní, ať byli sebelepší, hřešili. I David, muž podle Hospodinova srdce, zhřešil s Bat-šebou. Ale Ježíš hříchu neučinil a v jeho ústech nebyla nalezena lest (1. list Petrův 2:22).

## Pán nad sobotou

Těžko říci, zda farizeové pochopili skutečné důsledky obou příkladů, které Ježíš citoval. Bylo to přímé prohlášení jeho blízkého vztahu k Bohu a jeho úlohy v Božím vykupitelském díle, úlohy budoucího krále, který bude vládnout na zemi v míru. Jeho krátké zhodnocení, poskytnutí soboty (jako dne odpočinku) je důležité: **„A řekl jim: Sobotu je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou“ (Marek 2:27-28).**

Ježíš vyslovil to, co jsme objevili, když jsme studovali Starý Zákon : Bůh dal Sabat, aby mohl pomáhat těm, kdo jsou utlačováni - nebo-li „Sabat je pro člověka“. Jak tedy mohli farizeové přihlížet velkému dílu, které Ježíš konal, uzdravování nemocných a pomoci chudým a hladovým, a nepochopit, že skutečnou podstatou Sabatu je Ježíšova oddanost vůli Otce a jeho láska k lidem?

**„Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším“ (Matouš 11:29).**

Skutečně, Pán Ježíš byl pánem i nad sobotou!

## Vykoupení z hříchů

Podobně jako Bůh vyvedl izraelský národ z Egypta a zbavil jej otroctví, Bible nám říká, jak Ježíš, který svou smrtí zničil možnost hříšných žádostí, tímto otevřel lidem cestu k odpuštění hříchů a zaručil konečné vítězství nad smrtí. Mnoho aspektů Zákona, které lidé dostali skrze Mojžíše, tento Ježíšův čin předznamenává, například: stan setkávání, oběti zvířat, oddělování kněží. Stejně jej předznamenává i Sabat. Sabat měl židovský národ poučit o Božím zájmu o vyvolený národ a o požehnání, které na něj chtěl seslat. Apoštol Pavel to popisuje těmito slovy:

**„Zákon byl tedy naším dozorcem až do příchodu Kristova, až do ospravedlnění z víry. Když však přišla víra, nemáme již nad sebou dozorce“ (Galatským 3:24,25).**

Zákon nás učí o Božím plánu, který má Hospodin skrze Krista. Když tato lekce je pochopena a přijmata, dílo Zákona je kompletní. Sabat byl pravidelnou připomínkou vyvedení z Egypta. Následovníci Kristovi si teď musí připomínat, usmíření, které pro ně Kristus dosáhl. Krátce před tím, než byl ukřižován, večerel Pán Ježíš se svými učedníky a chlebu a vínu, o které se dělili, dal hlubší význam. Pán Ježíš řekl, že chléb představuje jeho tělo, které se cele vydalo Otci, aby přineslo spasení jeho následovníkům. Víno představuje jeho krev, která byla prolita za ně, na odpuštění hříchů. **„To konejte na mou památku“**, vyzval Ježíš apoštoly. Apoštol Pavel k tomu dodává: **„Kdykoliv tedy jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde“ (1. Korintským 11:26, Lukáš 22:19).**

Není tedy divu, že se Pavel cítil tak rozhořčen, když někteří z těch, kterým zvěstoval dobrou zprávu o Ježíši, trvali na dodržování Sabatu (a všech ostatních částí

židovského liturgického kalendáře):

**„Nyní jste však Boha poznali... Jak to, že se zase navracíte k těm bezmocným a ubohým mocnostem... Dodržujete ustanovení pro dny a měsíce, období a roky! Bojím se, aby úsilí, které jsem vám věnoval, nebylo nakonec nadarmo!“ (Galatským 4:9,10,11).**

To neznamena, že dodržování těchto aspektů Zákona bylo špatné, ale trvání na tom, aby je dodržovali všichni křesťané, popíralo to, co učil sám Ježíš. V jedné závažné pasáži Pavel vysvětluje, že to, co bylo dříve zavedeno pro židovský národ, je teď, po Kristově příchodu, záležitostí svědomí každého jednotlivce: **„Někdo rozlišuje dny, jinému je den jako den. Každý nechť má jistotu svého přesvědčení. Kdo zachovává určité dny, zachovává je Pánu. Kdo jí, dělá to Pánu ke cti, neboť děkuje Bohu; a kdo nejí, dělá to také Pánu ke cti, neboť i on děkuje Bohu. Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umírame-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. Vždyť proto Kristus umřel i ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých“ (Římanům 14:5-9).**

## **Pán života**

Po Ježíšově smrti, jeho vzkříšení a nanebevstoupení přijali brzy první věřící jistý řád bohoslužeb. Protože Ježíšovo vzkříšení posílilo naději na věčný život a nesmrtelnost, vzpomínali na jeho oběť první den v týdnu, což byl den, kdy vstal z mrtvých. U příležitosti Pavlovy návštěvy Tróje například čteme: **„První den v týdnu jsme se sešli k lámání chleba a Pavel promluvil ke shromáždění“ (Skutky 20:7, viz také 1. Korintským 16:2).** Tato informace je uvedena tak přirozeně, že to musela být už vžitá praxe rozšířená mezi různými skupinami věřících.

Z toho plyne, že Sabat byl zbaven účinnosti a oni si zvolili první den, kdy Kristus vstal z mrtvých jako připomínku jeho zmrtvýchvstání. Sabat původně připomínal Boží odpočinek po vykonání Stvořitelského díla. První den v týdnu byl den, kdy Bůh řekl: „Budiž světlo“ a den, kdy „Světlo světa“ vstalo z hrobu. Smrt byla poražena a Ježíš se stal Pánem života.

I když se bohoslužba první den v týdnu stala součástí raně křesťanských shromáždění, omezení platící pro Sabat nebyla mechanicky převedena ze soboty na neděli. V Novém Zákoně nejsou žádná nařízení, aby křesťané odpočívali po své týdenní práci. Každý si má zařídit život, jak sám uzná za vhodné:

**„Nikdo tedy nemá právo odsuzovat vás za to, co jíte nebo pijete, nebo kvůli svátkům, kvůli novoluní nebo sobotám. To všechno je jen stín budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus“ (Koloským 2:16,17).**

Učení Nového Zákona lze stručně shrnout takto:

1. Židé zapomněli na pravý význam Sabatu, rozplynul se jim v nepodstatných pravidlech a nařízeních, která si sami vymysleli.

2. Ježíš svým učením a svými zázraky ukázal pravý smysl Sabatu. Ukázal, že součástí Božího záměru s člověkem je osvobodit lidi z otroctví hříchu a smrti, aby mohli sloužit Bohu. Nebyl lepší den, pro Ježíše Krista, kdy mohl sloužit Bohu, než sobota.
3. Sabat byl pravidelná týdenní připomínka těchto věcí, avšak Ježíš takto žil každý den, po celý svůj život.
4. Po Ježíšově nanebevstoupení se jeho učedníci scházeli první den v týdnu, aby si připomněli jeho oběť, ale neučinili neděli pravidlem: záleželo to na jejich individuálním svědomí.

### Moderní postoje

Věřící Židé, kteří neuznávají Ježíše, stále dodržují Sabat sedmý den v týdnu. Opravdově věří, že Zákon stále ještě čeká na své naplnění.

Někteří křesťané si myslí, že nedělní bohoslužba je něco jako novozákonní Sabat. Viděli jsme, že v Bibli nic takového není řečeno. To však neznamená, že na svěcení neděle a na odpočinku od světských povinností, které naplňují ostatní dny v týdnu, je něco špatného. Tam, kde neděle není normální pracovní den, je rozumné vyhradit ji pro bohoslužbu. Ale musíme mít na paměti, že to není Boží nařízení. Křesťané by se měli pravidelně scházet k bohoslužbě a připomínce Kristovy oběti, ale nikde není psáno, kdy by se to mělo dít. V této souvislosti je důležité pouze jedno: **„kdykoliv jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde“ (1.Kor.11:26).**

Je daleko důležitější pravidelně si připomínat, čeho Ježíš dosáhl, než dodržovat pro tuto připomínku jeden určitý den.

### Adventisté sedmého dne

Příslušníci církve Adventistů sedmého dne hlásají, že křesťané by měli dodržovat Sabat sedmý den v týdnu. Mají pravdu v tom, že Sabat byl stanoven na sedmý den, nikoliv na první, ale jejich trvání na tom, aby jej zachovávali ti, kdo věří v Krista, popírá Nový Zákon. Jestliže apoštolově, kteří byli inspirováni Duchem Svatým, jasně řekli, že dodržování Sabatu znamená návrat k těm **„bezmocným a ubohým mocnostem“, od nichž je osvobodila Kristova oběť (Galatským 4:9)**, jak na něm může pravý křesťan trvat? Adventisté tvrdí, že Sabat byl ustanoven a dodržován už v zahradě Edenu, ačkoliv, jak jsme viděli, neexistuje v Bibli žádný důkaz o tom, že by nařízení Sabatu existovalo před Mojžíšovým Zákonem.

Novozákonní učení o tom, že Mojžíšův Zákon neplatí pro novozákonní křesťany, je naprosto jasné, takže nevím, jak mohou příslušníci adventistické církve obhajovat své učení. Činí tak tvrzením, že Zákon má dvě části, „morální“ (desatero přikázání) a „obřadní“ (všechna ostatní přikázání). „Morální zákon“ považují za věčný, a tedy za

platný i pro dnešní věřící. Uznávají, že platnost „obřadního zákona“ skončila Kristovým ukřižováním. Avšak Bible nikdy o Zákonu tímto způsobem nehovoří. Výrazy „morální a obřadní“ se v Písmu neobjevují, stejně jako myšlenky, které tyto výrazy mají vyjadřovat.

V Novém Zákoně je naopak poznámka, která tvrdí, že Desatero přikázání nemá být považováno za věčné principy. Apoštol Pavel napsal věřícím v Korintu, že litera (Mojžíšův Zákon) zabíjí, ale Duch dává život. Desatero popsal jako litera, vytesaná do kamene, která sloužila smrti **„jestliže smlouva literami vytesaná do kamene, sloužila smrti, a přece byla nastolena s oslňující slávou, takže synové Izraele nemohli pohlédnout na tvář Mojžíšovu pro její pomíjivou zář - oč slavnější bude služba Ducha“ (2. Korintským 3:6,7).** Přikázání jsou tak přísná, že podle nich je každý člověk hříšník, poněvadž je nemůže dodržet, a trestem za hřích je smrt. Podstatou Kristova učení je však naděje na odpuštění hříchů skrze jeho život bez hříchu a nezištnou oběť.

Nerad bych napadal lidi, kteří se upřímně snaží vyložit biblické učení, ale domnívám se, že Adventisté slavením sedmého dne se v tomto bodě zásadně mylí. Jejich víra pravděpodobně vyrostla jako reakce na všeobecný špatný názor týkající se biblického učení o Sabatu. Tento omyl vznikl několik století po Kristově smrti a rychle se stal ustálenou tradicí.

## Prvotní církve

V raně křesťanských dobách se křesťanství šířilo rychle a na velké vzdálenosti. Bylo jako oheň, který se šířil a zapálil vše, co mu stálo v cestě. Jeho vliv na Římskou říši, která v té době ovládala velkou část světa, byl obrovský. Někteří císaři si uvědomovali hrozbu, kterou pro ně křesťanství znamenalo, a snažili se je vymýtit pronásledováním křesťanů. Avšak výsledný efekt se podobal prořezávání stromů: pronásledováním křesťanství spíše sílilo a mohutnělo. Ve čtvrtém století po Kristu si císař Konstantin uvědomil, že je politicky výhodné mít křesťanské poddané na své straně, nikoliv proti sobě, a proto smísil některé pohanské prvky s křesťanskými. Přejmenoval některé pohanské svátky, aby byly přijatelné jak pro křesťany, tak pro nekřesťany. Všiml si, že se křesťané scházejí první den v týdnu, aby si připomněli svého Pána, proto vydal edikt, který ustanovil, že „soudci, měšťané a řemeslníci budou světít **„den slunce“** a nepracovat“. Tím chytře spojil starý pohanský obřad uctívání slunce (**Sunday** anglicky - **Sonntag** německy) s novým křesťanským náboženstvím.

Bylo to jako obnovení Mojžíšova Zákona v pseudokřesťanském stylu. Všechna omezení platná pro sedmý den byla tímto Konstantinovým ediktem převedena na první den v týdnu. Konstantin zrušil svobodu, kterou lidem dal Pán Ježíš, a dodržování neděle učinil povinností, nikoliv aktem svobodné vůle. A tak postupem času dodržování neděle, dostalo podobu židovské tradice, dodržování Sabatu. Stačí si přečíst některý viktoriánský román a hned uvidíme, jak nudnou a chmurnou se tato tradice stala, jak vedla k odstranění veškeré radosti z oslavy Boha.

## Nejen v neděli, ale sedm dní

Jak se z toho všeho máme poučit, abychom dělali jen ty věci, ze kterých bude mít Bůh radost? Pomoci nám mohou verše ze slavného chvalozpěvu George Herberta „Král slávy, král pokoje“:

„Celých sedm dní, nejen v neděli Tě budu chválit... i věčnost je příliš krátká doba pro velebení Boha.“

Náš čas nepatří nám, ale Bohu. Pokud chceme Pána Boha opravdu potěšit, nesmíme mu dávat, a to ještě neradi, jen jeden den v týdnu a zbytek času prožít podle našich vlastních představ. Měli bychom se snažit nechat se Pánem Bohem vést ve všech oblastech našeho života, a tak Ho ctít a oslavovat. Není pochyb o tom, že pravidelný odpočinek od každodenní, ale nezbytné práce přináší mnoho požehnání. Pokud chceme s tímto požehnáním zacházet správně, k čemu lepšímu jej můžeme využít než k uctívání v Jeho duchu a Jeho Pravdě a ovšem připomínce oběti Pána Ježíše Krista. A ne proto, že to přikazuje nějaké nařízení, ale z vděčnosti. Takto o tomto tématu hovořil apoštol Pavel v listě **Galatským 5:1,13**: „**Tu svobodu nám vydobyl Kristus. Stůjte proto pevně a nedejte si na sebe znovu vložit otrocké jho. Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratří. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým**“.

## Pravý sobotní odpočinek máme teprve před sebou

Na závěr je třeba se zmínit ještě o jedné věci. V listě Židům, kteří nespolehnají na Mojžíšův Zákon, ale stali se bratry v Kristu, hovoří apoštol o Sabatu způsobem, který shrnuje všechno, co jsme objevili při stručném putování Bibli na těchto stránkách (viz **List Židům 3:7 a 4:10**). V zamyšlení nad jedenáctým veršem 95. žalmu, v němž se praví, že ti, kdo se odvrátí od Boha, nikdy nevejdou do Jeho odpočinutí. Apoštol Pavel z toho vyvozuje, že existuje příslib, podle nějž někteří tohoto odpočinutí dosáhnou. Kdo to bude? Nemohou to být ti Izraelité, kteří svou neposlušností přišli o slíbená zaslíbení. Tento implicitní slib se musí týkat ostatních, kteří stále ještě čekají na příchod Božího odpočinku:

**„Tak má Boží lid pravý sobotní odpočinek teprve před sebou. Neboť kdo vejde do Božího odpočinutí, odpočine od svého díla, tak jako Bůh odpočinul od svého“ (Židům 4:9,10).**

Skutečné Boží odpočinutí tedy teprve přijde. Přijde v době, kdy bude platit „**Jeho vůle jak v nebi, tak i na zemi**“, jak se praví v modlitbě, kterou nás naučil Pán Ježíš. Bible toto odpočinutí nazývá Božím královstvím. Kterýkoliv den v týdnu máme příležitost ukázat svým životem, že věříme, že se slib uskuteční.

Král se brzy vrátí na zemi, aby povolal mrtvé i žijící věřící, do věčného života v království svého Otce na zemi. Budeš i ty patřit k těm, kdo na něj čekají?

Michael Ashton

## The Christadelphians • Bratři v Kristu.

„Christadelphians“ jméno je složeno ze dvou řeckých slov. Je převzato ze začátku dopisu apoštola Pavla Koloským – „věrným bratřím v Kristu“. Máme řecké jméno i proto, že přestože jsou bratři a sestry v Kristu po celém světě a hovoří mnoha jazyky, všichni jsou sjednoceni jedním evangeliem - a evangelium bylo napsáno řecky.

Jak jste asi uhodli z našeho jména, my jsme kompletně laický sbor, kde všichni bratři zaujímají stejné postavení. Nemáme placené kněze ani kazatele nebo misionáře za mzdu. Nemáme ústředí, koncil vydávající nařízení. Každá jednotlivá skupina bratří a sester se řídí pouze učením Bible. Nemáme charismatického vůdce, neprohlašujeme, že někteří naši členové dostali nějaké nové zjevení, nebo zvláštní specifický úkol od Boha.

My věříme, že Bůh stále mluví k lidem skrze Písmo Svaté. V prvním století Pavel psal svému učedníkovi Timoteovi, že **Písmo Svaté je schopné dát člověku moudrost ke spasení**. My věříme, že to byla pravda a je tomu tak i dnes. Třebaže je to téměř dva tisíce let od doby, kdy Pavel psal tato slova, lidé se vracejí k Bibli a kdo otevřel Bibli a začal číst, nelitoval.

Stejně tak dnes, na prahu 21. století, Bible uchovává unikátní Naději v této době plné problémů. Evangelium - Dobrá zpráva, ve světě plném špatných zpráv a problémů.

Dobrá zpráva, kterou „Bratři v Kristu“ v současnou dobu přinášejí je stejná, jako kázali jejich bratři v době reformace. Je to stejné evangelium, které bylo známé mužům jako Petr Chelčický, ještě před dobou reformace. Stejná Dobrá zpráva je zachována v apoštolském vyznání víry. Dobrá zpráva se nezměnila od doby, kdy ji apoštolové prvně zvěštovali, poněvadž středem evangelia je **Kristus** a Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky (**Židům 13:8**).